

MUŽ U KORMIDLA

ANEB KDYŽ VÁM VLASTNÍ DĚTI
HLEDAJÍ NOVÉHO MANŽELA

NINA STIBBEOVÁ

Muž u kormidla

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.xyz.cz
www.albatrosmedia.cz

Nina Stibbeová
Muž u kormidla – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2017

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA a.s.**

MUŽ KORMIDLA

ANEB KDYŽ VÁM VLASTNÍ DĚTI
HLEDAJÍ NOVÉHO MANŽELA

NINA STIBBEOVÁ

Část první

Opilec a postrach

Kapitola jedna

Moje sestra, já i můj bratr jsme se (v uvedeném pořadí) narodili do dobré rodiny. Až na drobné nesrovnalosti u nás život utíkal fádňě a bezbarvě, a to až do jistého večera v roce 1970. Tenkrát totiž matka potají odposlechla otcův telefonát a skončilo to tím, že se vysmrkala do kuchyňské utěrky, což dělávala jen ve stavu nejvyšší nouze.

Druhý den ráno popadla z kamen pánvičku s míchanými vejci a hodila ji po otci, který seděl u snídaně schovaný za novinami. Otec zaječel jako malá holka, protože předpokládal, že pánev je rozpálená, načež spadl ze židle. Pánev rozpálená nebyla (matka nebyla blázen). Otec zůstal chvilku ležet na podlaze, než jsme se všichni díky svému dobrému vychování otočili na druhou stranu. Pak se vrhl na kafe. Než ale stihl uchopit konev s kávou, matka po něm skočila, uklouzla po mokrých cárech Daily Telegraph, potom oba upadli a začali se v tom nepořádku válet. Mělo to poměrně umírněný začátek, jako když se děti kočkují na hřišti, pak ale otcovy ohromné bílé ruce sevřely matčino hrdlo a jí spadla bota, takže to

vypadalo jako v detektivce nebo v nějaké pohádce. Povzbuzovala jsem ji, ať ho shodí, jako to dělají džudisti, a dupne mu na krk botou, která jí ještě zbývala, nakonec ale musela zasáhnout paní Luntová a vypáčit mu prsty jeden po druhém.

Pak bylo najednou půl deváté a tátův řidič (jmenoval se Kenneth a bydlel v chatičce v areálu) venku v daimleru zatroubil na klakson a odvezl tátu do kanceláře – otec zuřil, měl rozčuchané vlasy a mokrou košili. Matka se uhladila rukama a nalila si skotskou se zázvorovou limonádou. K snídani nepřišla, ani se neusmála, ani nerozplakala, dokonce se na nás ani nepodívala. Místo toho zůstala zamyšleně stát u kredence, ponořená do svého vlastního světa, a pořád jí chyběla jedna bota.

K snídani jsme měli čajové sušenky, protože všechno ostatní padlo v té mele (slovy paní Luntové). V těch dobách jsme nemívali ve spíži nekonečné množství zásob, nakupovat se chodilo každý den, konkrétně chodila na nákup paní Luntová.

Jak už jsem říkala, matka se opírala o kredenc a přemýšlela. Když do sebe hodila svůj drink, dostala nějaký nápad, to bylo poznat, a odspěchala na chodbu. Slyšeli jsme, jak vytáčí telefon – díky těm událostem jsme všichni napjatě poslouchali a zajímalo nás, s kým tak nutně potřebuje mluvit. Paní Luntová nebrblala, ani nás nezaháněla, aby ochránila matčino soukromí. Místo toho zamrzla s uchem přitisknutým ke dveřím. Dokonce si položila i prst na rty na znamení, že máme být zticha.

Myslela jsem si, že matka bude volat na policii nebo tomu chlapíkovi, co se jmenoval Peter. Místo toho ale jen zrušila dodávku uhlí.

„Tak, to by bylo,“ pronesla statečným, leč zlomeným hlasem. „Koncem týdne se vyrovnáme.“

A já byla zase zklamaná, myslím, že stejně jako všichni ostatní.

Rodiče měli vždycky rádi oheň v krbu a jediné, co jim zabránilo ho rozdělat, byla vlna veder. Můj otec si potrpěl na uhlí a dokázal zírat do oranžové záře, dokud neměl tváře úplně mramorované a nepřestal i mrkat.

Matka měla raději dřevo. Líbily se jí drobné plamínky tančící po zvolna mizejícím polenu. Uhlí ji odpuzovalo, jak se vlhce a černě lesklo v temné tlamě uhláku. Nenáviděla i popel, který po něm zůstával – visel ve vzduchu i poté, co paní Luntová krb vyčistila. Popel ze dřeva byl mnohem méně vzdorovitý. Znali jsme to, protože o všech těchto obrazech napsala báseň, a krom toho nesnášela uhlíře, a to od chvíle, kdy ho přistihla, jak močí do záhonu s květinami. Nevadilo by jí to, jenže on svůj mohutný proud moči namířil na trs měsíčků a zcela ho tím udusal.

Tenhle obraz se v její básni sice neobjevil, stěžovala si na to ale otci, který prohlásil „no a co, tak se chlapíkovi chtělo čurat,“ a pak do toho pro své vlastní obveselení zatáhl i paní Luntovou. „Paní L., měla jste někdy to štěstí, abyste zahlédla uhlíře, jak si zrovna ulevuje?“ prohlásil pobaveně. Paní Luntová jen zalapala po dechu jako nějaká postavička z komiksu a utekla, přičemž si cosi brblala pod vousy.

Tak to by bylo. Uhlíř už k nám nechodil a my přešli na dříví od mlékaře, který svůj rozvrzaný vozík zaparkoval vždycky přímo na příjezdové cestě, obkroužil s ním kolečko jako v cirkuse a přitom mu dřevo padalo na všechny strany. Navíc uměl pískat mezi zuby a měl hrozně rád naši labradorku Debbie.

Paní Luntová prohlásila, že je to sice všechno moc pěkné, ale že polena se musí skládat a udržovat v suchu (ale zase ne příliš) a že

v hromadách dřeva žije všelijaká havěť, která dovede člověka pořádně vyděsit. S uhlím to bylo jednoduché, nic v něm nežilo a dalo se snadno předvídat, na čem s ním jste. Matka jí připomněla, jak to bylo s uhlířem a jeho močením, a stála si za svým.

Já si myslela, že výměnou uhlí za dřevo to celé skončilo, zato sestra byla přesvědčená, že je to teprve začátek. Otcova dlouhá nepřítomnost jí dělala pořádné starosti a čas od času mě peskovala, aby zjistila, jestli už si dělám starosti i já. Což se, podle ní, zákonitě muselo stát, ať už dřív, nebo později. Prostě mě do toho hrozně chtěla zatahnout.

„Máma se stoprocentně zblázní, jestli skončí sama,“ prohlásila sestra. „Musíme doufat, že se co nejdřív vrátí domů a že se nerozvedou.“

„Nerozvedou se,“ řekla jsem já.

„Vsadím se, že jo, nemají spolu nic společného. Jsou jako den a noc,“ trvala sestra na svém. Já s ní nesouhlasila. Myslela jsem si, že jsou každý jen trochu jiný druh dne (nebo noci).

Připadalo mi, že mají společného docela hodně. Byli si podobní, oba milovali tousty, měli stejnou chuť (první dopadali na zem patou), zbožňovali Iris Murdochovou a oba impulzivně pokašlávali, jako kdyby hrozně rychle říkali „pojď sem“. Můj seznam byl skoro nekonečný, já ale položky nevyjmenovávala, protože mi připadalo, že výsledek nebude mít váhu a že nemá cenu to takhle vypočítávat.

Řekla jsem jen: „Oba rádi sedí u rozpáleného krbu.“ Ačkoli tím jsme se obloukem vrátily zpátky k uhlíři.

Matka se nám zprávu o jejich rozchodu pokusila sdělit co možná nejšetrněji.

„Chci, aby to bolelo co nejméně,“ prohlásila uklidňujícím tónem. „Rozhodli jsme se s otcem, že se rozejdeme a požádáme o rozvod. Tatínek se odstěhoval do bytu.“

Nálada se ale brzy změnila, když sestra omylem vyhrkla: „Ach ne! Chudák tatínek!“

V tu chvíli matka vybuchla. „Chudák tatínek? Ten zatracený chudáček je v sedmém nebi.“ Pak začala vzlykat, hrozně dramaticky a směšně, a já si netroufla podívat se na sestru, abychom se nezačaly smát. Znáte to, jak to většinou chodí.

Nechápala jsem, jak zrovna moje sestra, která si o matku dělala takové starosti, mohla udělat takovou pitomost a vyhrknout „chudák tatínek“. Fakt jsem to nechápala.

Sestra okamžitě vytáhla svůj speciální dopisní papír s potiskem broskvových kvítků a sepsala tátovi dopis, ve kterém ho žádala, aby si rozluky rozmyslel, a uložila jej do broskvové obálky. Dopis to byl stručný, k věci, a bylo v něm mimo jiné napsáno „děláme si s Lizzie starosti o budoucnost“. Otec sice neodepsal, zato jí zatelefonoval, aby si o tom promluvili. Krom toho ji upozornil na to, že jeho řidič Kenneth se u nás zastaví a odveze jeho skromný majetek. Když to matka uslyšela, uložila nám, abychom pořádně dohlédly na Debbie, protože by se mohlo stát, že se ji řidič pokusí naložit taky.

Kenneth dorazil druhý den a vyzvedl pár věcí – například obraz ohaře, který v tlamě držel zplhlého ptáka, dále pánský kufřík s vybranými kartáči na vlasy, a pak taky toustovač. Sestra připravila hromádku dalších věcí, včetně polštářku, který měl otec opravdu rád, Kenneth se ale přísně držel připraveného seznamu, jediné s výjimkou deky, do které zabalil obraz.

Po celou jeho návštěvu jsem Debbie držela na vodítku a ulevilo se mi, když daimler opustil naši příjezdovou cestu bez psa.

Možná byste řekli, že matka měla radost, že se otce zbavila (včetně těch jeho příšerných kartáčů na vlasy). Nejen proto, že teď otec miloval Petera z továrny, ale i proto, že ještě předtím prakticky nevylézal ze svého kutlochu krom toho, aby s námi společně večeřel (odpoledních čajů ani obědů se výjimka netýkala). A když už se ukázal, zdálo se, že ho všechno jen rozčiluje. Někdy se třeba zjevil v půli večere, když jsme byly zrovna zabrané do vážné debaty o tom, zda souzníme se současnou tendencí obalit všechno do strouhanky. Měl ulízané vlasy a požádal matku, aby uhasila cigaretu. Pak se otočil proti mně a sestře, držely jsme podle něj špatně vidličku i nůž. A i když matka jeho autoritu snižovala jednoznačným výrazem v obličeji, měla jsem pokaždé pocit, že ho musím poslouchat. Pak jsem bojovala s vidličkou v levé a nožem v pravé ruce, ačkoli mi mnohem víc vyhovovalo dělat to jako ve Skandinávii a nabírat si jídlo vidličkou v pravačce. Když otec dojedl, zvedl se od stolu a prohlásil: „Dobrá, mám práci.“ Pak nás nechal zase samotné, my si zase přehodily vidličky do pravé ruky a pokračovaly jsme se sestrou a matkou v debatě o strouhance.

Matka často zamumlala „idiot“ nebo něco podobného na jeho adresu, když odcházel, a malý Jack běžel za ním a pak se zase vrátil, smutný a bezprizorný.

Nutno říct, že když otec zmizel, měla jsem za to, že se mi celkem ulevilo. Ve skutečnosti mi ale scházel – jeho drobná entrée u večere byla lepší než nic a jeho lehký nesouhlas mi najednou připadal hrozně důležitý. Když jsme se navíc doslechli o jeho románku, což se stalo díky krátké divadelní hře, kterou o jeho odhalení napsala

matka, můj názor na něj se změnil. Bylo to vzrušující a neobvyklé. Najednou z něj byl člověk z masa a kostí, zatímco dřív nám připomínal zaprášenou starou sochu, kterou postrkujete z místa na místo a vyhýbáte se jí.

Dokonce i sestra, kterou rozchod rodičů rozčílil a dělala si s budoucností pořádné starosti, považovala otcův románec za vzrušující rozptýlení. „Neumím si tatínka vůbec představit, víš, jak to myslím, že se líbá a takový ty věci s jiným chlapem!“ prohlásila. „To je bomba!“ Na tom jsme se shodly. Bylo to úžasné dobrodružné. Možná že právě proto byla matka tak špatná. Možná, tak jako my, najednou viděla otce v novém, romantickém světle. Koneckonců jejich milostné šepotání slyšela přímo v telefonu. A otec byl pryč.

ADELE: (telefonní sluchátko u ucha, mluvítko zakrývá rukou)

RODERICK: (potichu) *cbci tě*

ADELE: (tichá grimasa)

MUŽSKÝ HLAS V TELEFONU: *kdy?*

RODERICK: *za půl hodiny v bytě*

MUŽSKÝ HLAS: *vem toustovač*

„Neboj, mami, nebudeš sama,“ řekla jsem. „Pořád ti zůstala paní Luntová.“

„Paní Luntovou nepotřebuju. Je to kunda,“ prohlásila matka a zdálo se, že ji potěšila libozvučnost pronesené věty.

„Tak máš aspoň nás tři,“ štěbetala jsem dál, matka mi ale ocitovala verš z básně s názvem *Sám v davu*, kde byl tento paradox barvitě popsán pomocí obrazu plastové petrželky na talíři hladového člověka.

Sestře se nakonec podařilo mě znejistit, jak už to starší sestry dělávají, stran matčina osamění, protože donekonečna vymýšlela všemožné scénáře, jak to celé dopadne. Sestře bylo jedenáct a mně devět, rozuměla všemu líp než já a nakonec jsem musela uznat, že osamění patří do desítky nejhorších věcí na světě. Snadno se mohlo zvrhnout v neštěstí a psaní divadelních her a tomu jsme se musely vyhnout za každou cenu. Stejně mě to ale zdaleka netrápilo tolik jako ji a dokázala jsem se tím zabývat vždycky jen chvilku, což ode mě, podle sestry, nebylo hezké.

Na svou obranu jsem udělala seznam dalších lidí, na které se matka mohla spolehnout, aby zahнала samotu, a ten seznam byl pořádně dlouhý. Tak zaprvé, byli na něm členové rodiny. Matka měla nějaké bratry (i když jí scházely sestry, které by pro tento případ byly milionkrát užitečnější). Nepočítala jsem její vlastní matku, nelaskavou ženu, která dokázala nanejvýš přisypat sůl do rány. Měla ale pár milých tet i pár bratranců a sestřenic.

Musela jsem uznat, že nevýhodou bylo, že matka neměla žádnou nejlepší přítelkyni (a vlastně vůbec žádnou přítelkyni). Byl to důsledek toho, že ji jako dítě poslali do internátní školy daleko od domova a ona se vdala v devatenácti, ještě než stihla dospět. Na druhou stranu měla ale k dispozici řadu rodinných přátel, které znala celý život. Byli to slušní noblesní lidé, kteří často pořádali koktejly a podobně, což bylo na zahánění osamělosti ideální.

Nejbliž po ruce ale přece jen byli sousedé. Například paní Vanderbusová, madam s mohutným poprsím, a její řidič pan Mason. Měli jsme společnou příjezdovou cestu ve tvaru písmene D, oni bydleli ve velikém starém domě a paní Vanderbusová si přes den ráda zdřímla. Pak na nás křičela z okna v patře „jdeme si s panem

Masonem dát šlofíka, tak koukejte zmlknout“) a my se sestrou pak dramaticky chodily všude po špičkách a byly jsme co nejvíc zticha, dokud se neobjevila zpátky v okně a nezakřičela „vstávat! vstávat!“, což znamenalo, že už jsou zase vzhůru.

Paní Vanderbusovou jsme milovali, a proto jsem jí tu věnovala pár slov navíc. Často nám přinesla domácí máslové sušenky v rozto- milých plechových krabičkách, které pokaždé chtěla zpátky (ty ple- chovky, samozřejmě). Když jednou objevila v montbréciích užovku, zavolala nás, abychom se na ni podívaly, zdvihla ji do výšky jako pro- fík, ačkoli ji dříve viděla jenom v televizi, a zhruba o týden později dostala opožděný záchvat paniky a musela si zajít k doktoru Hill- wardovi pro lék na uklidnění.

Mezi další milé sousedy patřil právě doktor Hillward a paní Hill- wardová (jmenovala se Marjorie a pojmenovali ji tak ještě dříve, než se rozšířil margarín, a často říkala, jak by si přála, aby se nestalo jedno nebo druhé). Hillwardovi nás měli moc rádi a své roztomilé štěňátko Bimbo přinesli k nám, aby se seznámilo s naší labrador- kou Debbie, a od té doby se oba psi přátelili. Krom toho nám jed- nou v zimě pomohli s petardami, protože matka se obávala, že je to příliš riskantní, a otec se zrovna zdržel v továrně.

Pak tu byla paní Luntová, která, ať ji matka označila jakkoli, byla vždy po ruce, a i když se nikdy nechovala jako naše chůva (děti ne- snášela a tvrdila, že ji děsí), bylo uklidňující, že je s námi. Pekla úžasné koláčky s marmeládou, vždycky použila nějakou novou barvu, a my jim říkali barevné květináčky. „Nic člověka nerozveselí tak jako koláček s marmeládou,“ říkala často, a ačkoli to byla je- diná milá věc, která z jejích úst kdy zazněla, bylo to milé a říkala to často.

Chůvy jsem mezi potenciální zaháněčky osamění nepočítala (až na jednu moc milou, jmenovala se Joan, ale dávno už u nás nepracovala). Ostatní chůvy u nás nikdy dlouho nevydržely a nikdy s námi úplně nesouzněly (na rozdíl od kundy Luntové, která s námi bydlela celé roky a znala nás jako své boty). Ze začátku se matka vždycky snažila s chůvami spřátelit a chovala se neformálně až do chvíle, než jí naznačily, že se s ní přátelit nehodlají. Pak ochladla a tvářila se na ně jako uražená školačka. Dokonce i mně samotné to celé bylo nepříjemné. Chůvy jen chtěly mít klid a drobný finanční příjem. Když odešla i třetí z nich, matka už neměla odvahu zavolat do agentury, aby poslali čtvrtou – agentka byla kritická kráva a kamarádka naší babičky. Nakonec jim přece jenom zavolala, a tak se k nám dostala Moira s očima barvy jantaru. Připomínala tím vlka a nebylo příjemné se na ni podívat přímo. Matka dobře věděla, že s Moirou žádné pokusy o přátelství nemají smysl. Zaprvé měla Moira v koupelně vystavené dózy s různými mastičkami a zadruhé chodila brzy do postele a před spaním si četla – a obě tyhle věci matku nekonečně iritovaly.

Upozornila jsem sestru na to, že bez ohledu na Moiru s jantarovými očima je kolem nás úžasná spousta lidí, kteří jsou po ruce a díky kterým matka nemůže být osamělá ani na minutu.

Sestra se mnou nesouhlasila a citovala mi tamtu básničku (*Sám v davu*), takže mi bylo jasné, že o tom s matkou mluvila.

„Podívej se,“ řekla jsem, „o té plastové petrželi vím, ale ve skutečném životě má máma hromadu přátel a známých a tak dále, kteří se všichni semknou a udělají pro ni maximum.“

„To teda nesemknou, takhle to nefunguje,“ prohlásila sestra a zněla přitom příšerně dospěle, i když jí bylo teprve jedenáct. „To se děje,

jenom když někdo umře, a i kdyby, nikdy to netrvá moc dlouho. Když zůstane ženská sama, hlavně po rozvodu, bez muže u kormidla, všichni přátelé, rodina i známí rychle vezmou nohy na ramena.“

„Opravdu?“ zeptala jsem se.

„Ano, dokud se u kormidla neobjeví nový muž,“ prohlásila sestra.

„A pak se stane co?“ zeptala jsem se já.

„Když se u kormidla ocitne náhradník, ženu zase všichni berou jako dřív.“

Kapitola dvě

A pak jsme se přestěhovali na venkov. Otec nám koupil domek ve vesnici vzdálené patnáct mil od města, abychom mohli vyrůstat v malé komunitě na čerstvém vzduchu. Patnáct mil daleko od našich sousedů, jejich psů, sušenek a laskavosti.

Když nám matka tu novinku oznámila, nepovažovali jsme to za důležité, jak se často s důležitými věcmi stává, než vám to celé dojde. Mysleli jsme si, že je to dobrá zpráva, nebo přinejhorším nic, co by nám mělo dělat starosti. Když jsme si to celé uvědomili, už se s tím nedalo nic dělat a tři silní stěhováci od Leonarda z Leicesteru přesunovali náš nábytek po visuté rampě do nákladáku, kterému malý Jack říkal „modrá velryba“, a dva méně silní chlapíci balili obrazy a zrcadla do kilometrů a kilometrů krémového papíru a označovali je červeným fixem, což znamenalo „křehké zboží“. Některé obrazy a lustr odešly už o týden dřív a my si toho nevšimli. I piano odvezli dřív, protože se po stěhování potřebuje usadit a matka chtěla, aby ho měla v novém bydlíšti připravené k použití. Ráda si zahrála ty klasické melodie, které hrají ženy po celém světě

(Chopina, Beethovena a tak), a krom toho i méně známého, ale o to hezčího Clementiho.

Brzy jsme nechali cihly, prach a automobilové výpary za sebou společně se všemi známými. Paní Vanderbusovou už jsme v životě neviděli. Sama řídit neuměla, její řidič pan Mason přišel o nohu a zaplatit dva řidiče si nemohla dovolit.

Odjeli jsme v matčině starém mercedesu jménem Gloxínie v těsném závěsu za modrou velrybou. Pak nám někde za automatickými vraty od garáže na pěkném předměstí plném mladičkových stromků chcípl na kruhovém objezdu motor a velryba odplula bez nás. Malému Jackovi se roztřásl spodní ret. Už měl dost toho, aby ho pořád někde někdo zapomínal.

„Do prdele,“ prohlásila matka, Gloxínie si ale naštěstí dala říct, sama nějak našla správnou cestu a my projeli rezavou zvlněnou krajinou méně pěkného předměstí, kterou vystřídaly okraje města plné skladišť, halabala postavených přístřeší, následované venkovem a lacinými vesnicemi se spoustou autobusových zastávek. Pak jsme v nádherné zelené oáze dohonili modrou velrybu, která se prodírala neposlušným trním vstříc našemu novému domovu. Sestra vystrčila hlavu z okénka a prohlásila „nadechněte se čerstvého vzduchu“ a my ji poslechli. Ničím nevoněl, ale nikdo to neřekl nahlas.

Když jsme dojeli až k vesnici, sestra si přečetla ceduli a potěšeně prohlásila, že to je naše místo. Matka kontrovala hláškou „Ježíš by nad tím zaplakal, sakra“. Ale my její náladu ignorovali.

Na ceduli bylo napsáno FLATSTONE – DOMOV FLATSTONESKÉHO MUNTIE. Brzy jsme zjistili, že muntie je mastný slaný koláč plněný skopovým, který se tradičně podává ve flatstoneský svátek. Jednoho dne v červnu děti z vesnice schovávají mince a koláčky pod ploché

kameny v prastarých kamenných bránách, kudy se kdysi dávno vracívali vojáci z válek. A podle toho se vesnice jmenovala.

Když jsme vjeli do vsi, nákladák Leonarda z Leicesteru zavadil o strom a na zem se s hrozným zapraštěním snesla nízko rostoucí větev. Muselo se to vyřešit, než jsme mohli pokračovat, a tichá ulice byla najednou plná šedovlasých kudrnatých lidí v holinách, kteří se na nás přísně dívali. Ani toho jsme si nevšimli a nadále jsme byli nadšení.

Několik následujících dní bylo jako ve snu, neměli jsme totiž ani potuchy, co pro nás má tahle vesnička nachystáno. Mělo to být mnohem horší než divné chůvy, homosexuální tátové, chladné babičky, vyhýbavá rodina a neexistující nejlepší přítelkyně dohromady. Mělo to na nás zírat v obchodě a zuřivě odolávat veškerým pokusům o sprátení, a naše malá rodina měla samou snahou o to, aby se zalíbila, skončit úplně strhaná. To jsme ale tenkrát ještě netušili a zbývalo ještě pár dní, než na to konečně přijdeme. Jinak jsme si ale mohli čerstvého vzduchu užívat plnými doušky až do zblbnutí.

K našemu zděšení začala matka samozřejmě ihned sepisovat další divadelní hru. Ještě než stihla vybalit krabice nebo zaklepat na sousedy, aby se seznámila, už začala psát. Hra se jmenovala *Ves*, byla plná pochyb vyplývajících z naší momentální situace, a navíc se vracela ke starým neodbytným tématům. Tak fungovaly všechny matčiny hry.

ADELE: *nejsem si jistá, že table vesnice je pro nás to nejlepší místo*

RODERICK: *nesmysl, venkov je pro děti velice prospěšný*

ADELE: *mě to tu ale ničí*

RODERICK: *ano, ale vesnice je pro děti nejlepší*

ADELE: *nejsem si jistá, jak se mám na vesnici chovat*

RODERICK: *když chceme ukázat, že jsme dojedli, nůž a vidličku
umístíme do pozice ručičky na pětce*

ADELE: *a co když jsem nedojedla, ale jen si chci dát cigaretu?*

RODERICK: *pokud jsi nedojedla, vidličku musíš položit jako ručičku
na osmičku a nůž jako ručičku na čtyřku*

Nakonec jsme zůstali jen my čtyři, protože Moira s jantarovými očima se na poslední chvíli rozhodla, že chce žít ve městě a o čerstvý vzduch nestojí.

„Proč s námi nepřišla Moira?“ ptaly jsme se potichu, aby nás neslyšel bratr.

„Nechce žít na venkově,“ odpověděla matka.

„Proč ne?“ zeptala jsem se já.

„Evidentně není tak hloupá, jak vypadá,“ odvětila matka.

Ve skrytu duše mě to potěšilo. Měla jsem svůj vlastní seznam věcí, které mi na Moirě vadily (tahala se za horní ret, říkala „propáníčka“ a pořád mlela o vápníku). Navíc kdykoli jsme neměli chuť, dalo se předpokládat, že nás čeká víc dobrodružství a míň mléka, a to mi vyhovovalo. Ráda bych toho o Moirě řekla víc, ale ona v příběhu nehraje roli, a tak už toho nechám.

Malý Jack, můj bratr, který Moiru miloval a nesnášel změny (zejména velké změny na poslední chvíli), si její nepřítomnosti nevšiml až do dalšího rána. Pak ve svém znepokojivém stavu pronesl temnou předpověď, totiž že na dveře zaklepe krab, štípne nás a nakonec nás sežere. Nebylo příjemné to poslouchat, protože jeho předpovědi se téměř pokaždé splnily. Byl jako ti lidé z filmů, kteří říkají divné věci, které nikdo nechce slyšet a které se následně stanou.

Jen jsme rozluštily, co nám malý Jack říká (když byl rozrušený, hrozně koktal), ozvalo se hlasité zabzučení, my ztuhli a podívali jsme se jeden na druhého.

„To je ten krab,“ zakoktal malý Jack naprosto vážně. Krab to nebyl. Byl to kandidát za liberály pan Lomax, který zvonil u dveří. Pan Lomax byl krom toho řemeslník, který přišel dokončit několik věcí objednaných bývalým majitelem našeho domku.

„Mysleli jsme si, že jste krab.“ Sestra se pokusila objasnit, proč nám tak dlouho trvalo, než jsme otevřeli, a proč jsme se tvářili tak vyděšeně.

„Kdepak, já jsem člověk,“ řekl pan Lomax. Okamžitě se mi zalíbil a sestra mu nabídla šálek čaje. Prohlásil, že by dal přednost šálku horké vody, a tím se mi zase znelíbil. Myslím, že si máte dát, co vám nabízejí, nebo s díky odmítnout, jinak to vypadá, že jste nároční. Nicméně pan Lomax dokončil, co dokončit měl, pustil si přitom rádio a dvakrát si odskočil na toaletu, zhruba jednou za dvacet minut.

Jakmile všechno dokončil a odešel, začali jsme do polic u matky v čítárně ukládat její knihy. Měli jsme za úkol je seřadit podle abecedy, jako se to dělá v knihovně, nařídila nám. Když to řekla, připadalo nám, že to bude zábava. Ve skutečnosti to ale zábava nebyla, protože seřadit něco podle abecedy je těžké, když abecedu neznáte, což moje sestra evidentně neznala. Pořád se ptala na *J a K a L* a ta písmena za nimi, až se ukázalo, že malý Jack, podobně jako spousta dalších koktavých dětí, zná abecedu výborně a řadí knihy podle autorova křestního jména. Vyšlo to najevo, když jsem zjistila, že Arnold Bennett a Arnold Wesker jsou na polici vedle sebe kvůli tomu Arnoldovi – to byl dvojnásobný průšvih už proto, že jsme dostali za úkol vybrat zvláštní polici na divadelní hry.

Každopádně jsme se sestrou právě stály na bytelném vestavěném žebříku v knihovně, když se znovu ozval zvonek. Tentokrát to byla paní Longladyová, místní vesničanka. Paní Longladyová měla béžové vlasy stočené do nápadných vln a prosvítala jimi kůže na hlavě. Pořádně nevysvětlila, co je zač a proč k nám přišla, zmínila se jen o tom, že v podstatě řídí celou vesnici a že nás chtěla ve Flatstone přivítat.

Do vstupní haly vstoupila matka, slušelo jí to, šátek měla ovázaný kolem hlavy. Vypadala, jako by si právě odskočila od vybalování, ačkoli ve skutečnosti se věnovala divadelní hře. Paní Longladyová řekla „vítejte ve Flatstone“ a potřásly si rukama. Paní Longladyová zamžourala kolem sebe a rozhlédla se po policích s knihami.

„Ach, knihy,“ prohlásila. „Propáníčka, to jste všechno přečetla, paní Vogelová?“

Matka nesnášela, když někdo říkal „propáníčka“, protože se uměla spokojit s méně okázalými vsuvkami, a navíc se ptal na hlouposti. Odpověděla: „Pár z nich jsem četla.“

Paní Longladyová nám sdělila, že bydlí na druhé straně od pekařství a že se máme zastavit, když budeme potřebovat pomoc s účty, protože její manžel dělá celé vesnici účetního. Taky ho zajímalo ovocnářství, dřevo a včely, kdybychom potřebovali poradit i s něčím z těchto oblastí. Navíc nás pozvala, ať se brzy stavíme „na chvílku pod dohledem na čaj“ s jejími dvojčaty.

Náš nový dům byl moc pěkný. Dřív to byly tři maličké domečky a teď byly propojené do jednoho půvabného rodinného sídla (tak to alespoň stálo na popisku v realitní kanceláři). Bylo tu nové točité schodiště vyrobené ze vzácného dřeva, které si vyfotili dokonce i do časopisu. Ne že by nás to zajímavé schodiště nějak

příliš zajímalo, milovali jsme ale stále s dvěma rozdělenými napůl, úplně stejnými jako v naší dětské stavebnici, i velké rohové žlaby. Milovali jsme ohromné hrušně, které stály přímo uprostřed pastviny, i pekárnu Ringrose, z níž se k nám přes zeď linula příjemná vůně čerstvého chleba.

Úplně nejvíc ze všeho jsem ale zbožňovala nekonečné výhledy na pole za pastvinou. A taky plošinu z překližky, kterou na jedné z hrušní postavil někdo před námi. Odtamtud byla vidět rozvlněná krajina posetá mozaikou polí, šedá příkrčená věžička saského kostelíka (kam jsme se měli v následujících letech každý alespoň třikrát podívat v rámci školního výletu) i prastaré stromy, jejichž aleje dávaly tušit, kudy vedou dávné stezky.

V živých plotech a ve stromech od rána do večera štěbetali ptáci, opodál se pásł dobytek a někdy byl tak blízko bahnitého průchodu mezi ploty, že jsme se mohli kravám dívat rovnou do laskavých očí, zatímco čekaly u napajedla.

Co se týče dobrodružství, nový dům měl oproti starému řadu výhod. V tom starém byla spousta věcí, které se líbily dospělým, například popínavé víno u prosklené kolny, děti ale nezajímaly. Bývalo tam jen pročurané pískoviště a hluboký temný sklep.

I když nový dům byl pěkný a výhledy do polí fascinující, brzy jsme si uvědomili, že nás ve vesnici prakticky nikdo nemá rád. Nebylo těžké si toho všimnout. Lidé se na nás dívali, nikdo se na nás ale v životě neusmál, ani nepodrbal naši pěknou labradorku Debbie. My se taky dívali stranou a možná jsme proto vypadali tajnůstkářsky, jenže kdybychom se dívali přímo, všichni by si mysleli, že jsme blázni. Já byla přesvědčená, že si nás časem oblíbí, sestra prohlásila, že v žádném případě (nebudou drbat Debbie ani nás mít rádi),

dokud se našeho kormidla nechopí muž, čímž myslela, dokud se matka znovu nevdá.

Samozřejmě že měsíce utíkaly a Hnědá Sova ze skautského a světuškovského oddílu, která působila jako rozumná žena, nikdy nezaželefonovala, aby nám sdělila, že se naše jména dostala na začátek čekací listiny, ačkoli jí matka volala a ptala se na to. A až na teoretický čaj u paní Longladyové nás nikdo nikam nezval.

Nepozvali nás na přehlídku u příležitosti flatstoneského svátku. Nikdy jsme neviděli skopový muntie, natož abychom ho ochutnali. Nikdo si s námi nechtěl hrát – matky to dětem nedovolily. Postupně jsem pochopila z útržků konverzace zachycených v okolí, že problém byl, přesně jak sestra předpověděla, v tom, že naše matka je rozvedená. Tudíž se jí nedalo věřit, a potažmo ani nám. Samotná paní Longladyová, která nás druhý den navštívila, ptala se na matčiny knihy a říkala nám, že její manžel je účetní, se na nás ze svého hillmana dívala podezíravě. Jedno z jejích dvojčat, Miranda, navíc tvrdilo, že z jednoho domu, které nyní tvořily naši usedlost, byla násilím vystěhována stará paní, která teď žila v bídě v chatrči, kde na schodišti rostly houby. Sestra prohlásila, že to jsou nesmysly a že v chatrčích stejně nejsou schody.

Aby toho nebylo málo, naši nedůvěryhodnosti a absenci mužského elementu nepřidalo ani to, že otec brzy zapomněl na nás i na svůj román s Peterem z továrny a oženil se s pohlednou dámou z Londýna. Měla symetrický obličej, nadýchané vlasy, a nejen že nás nepozvali na svatbu, dokonce nám o ní ani neřekli. Jejich fotografii otiskli v Herald a sestru z ní rozbolelo břicho. Navíc začali hned plodit potomky.

Na jednu stranu nám to připadalo vzrušující, zároveň jsme ale měli pocit, že se nás pokouší přetřít nějakou veselejší barvou. Sestra se nechala slyšet, že bychom za něj asi měli mít radost a měli bychom být rádi, že v budoucnu budeme mít spoustu nových příbuzných, na které se obrátit o Vánocích a na Velikonoce, a tak to taky nakonec dopadlo.

Horší než to všechno dohromady, alespoň v tom každodenním smyslu, bylo to, že nám paní Luntová poslala pohled, ve kterém nám sdělovala, že už u nás nebude vypomáhat, a vinila z toho vysoké ceny benzínu. V novém domově nám nicméně přála hodně štěstí. Matka byla ohledně výpovědi paní Luntové statečná, my ale věděli, že ji to hrozně zasáhlo, protože když si pohled přečetla, vydala tenký výkřik smutného překvapení, po kterém jsme všichni vzhledli. Snažila se to zakrýt tím, že řekla: „Ha! Konečně to staré Luntové došlo.“

Byla jsem zklamaná, protože jsem se těšila, až paní Luntové připravím šálek čaje. Naučila jsem se to poté, co jsme se přestěhovali, a pořád jsem si představovala, jak jí přinesu její nejoblíbenější hrníček (čistě bílý se žlutým lemem) plný horkého nápoje a řeknu jí: „Dáte si trochu čaje, paní Luntová?“ a ona odpoví: „Ale, to je překvapení!“

Nakonec se velice pozvolna (přesně jak bylo předpovězeno) ukázalo, že matčina rodina ji opravdu úplně klidně nechala napospas osamění. Nebylo to od nich nijak strašné, nebyli to špatní lidé, byli ve skutečnosti moc milí, jenom prostě nechtěli, aby jim dělala ostudu, sama, bez manžela, na jejich dýcháncích a koktejlech. Brzy se mezi nimi roznesla fáma, že se z ní stala nebezpečná alkoholička. Aby jim vyhověla, tak tuto pomluvu začala naplňovat, a co bylo ještě horší, dělala v mýdle otisky svými dlouhými nehty a ponořila se do psaní divadelních her.

Matka zůstala úplně sama a nešťastná. Bylo jí teprve jednatřicet, na krku tři děti a labradora a žila bez přátel v malé, nepřátelské vesnici. Když se na to podíváte z této stránky, stala se z ní nebezpečná alkoholička, a krom toho autorka divadelních her.

ADELE: *vidím, že ses znovu oženil*

RODERICK: *ano, vzal jsem si úspěšnější ženu s příjemným zvonivým smíchem*

ADELE: *je ale korpulentnější?*

RODERICK: *no, není to taková tyčka jako chlap, jako ty*

ADELE: *ty máš ale chlapy jako tyčky rád*

RODERICK: *už nemám, teď dávám přednost úspěšnějším bruštičkám*

Netrvalo dlouho a musela jsem sestře přiznat, že měla ve všem stoprocentní pravdu. Připadalo mi fér jí to říct. Sestře to ale nestačilo a sdělila mi, že matčina osamělost, absence muže a psaní her by na nás mohly mít ničivý vliv, pokud se nám to nepodaří zarazit už v zárodku (což nebude jednoduché, protože je možné, že fázi zárodku jsme už dávno propásly). Vysvětlila mi, že děti chronicky nešťastných žen (zejména těch svobodných) bývají často přiděleny do opatrovnickví státu. Děti, které mají soudem přiděleného opatrovníka, neustále někdo políčkuje, většinou ten, kdo by se o ně měl starat, k svačině jedí jen topinky se špagetami a někdy nemají ani ty topinky a místo nich si špagety sypou jen rozdrobenými krekrý. Uměla jsem si tu nešťastnou kombinaci živě představit včetně toho hrozného zklamání (topinky byly na topince s čímkoliv ta hlavní, nejzábavnější část), a opravdu mě to zasáhlo. Ani to sestře ale nestačilo a pokračovala dál a dál: k neustálému políčkování jste měli

navíc naprosto nulovou šanci, že kdy dostanete poníka, psa, nebo třeba jen obyčejné morče.

Řekla jsem, že se životem bez poníka a s políčky bych se uměla smířit (do jisté míry mě vzrušovala představa neustálého boje s opatrovníkem, který rozdává políčky, a vlastního poníka jsem stejně nechtěla), sestra ale slychala pravdivé příběhy z obávaného dětského domova Crescent Home, který stál jen o dvě vesnice dál. Ujistila mě, že státní opatrovníci jsou vždy a bez výjimky smutní, ať už mají od přírody povahu sebeveselejší.

Shodly jsme se tedy se sestrou, že naším hlavním životním úkolem bude hledat matce nového manžela. Nejen kvůli jejímu štěstí, ale taky abychom zabránily tomu, že nám přidělí opatrovníka a skončíme v dětském domově. Byly jsme realistické. Neočekávaly jsme, že bude mít každý týden nového nápadníka, a bylo nám jasné, že námluvy nejsou žádná legrace – přečetly jsme si toho v časopisech dost a dost. V mezičase jsme se jí snažily zajistit co nejvíc aktuálních šťastných chvil, abychom ji odlákaly od psaní divadelních her a donutily ji užívat si opravdový život, byť jen na chvíli, ovšem s vyhlídkou, že se to časem stane normální.

Rozhodly jsme se písemně oslovit vhodné muže z okolí, pozvat je na skleničku a doufat, že to povede k sexuálnímu styku a snad i k manželství. Samozřejmě jedno po druhém.

Sestra se mě zeptala, které tři vlastnosti považují u manžela za nejdůležitější. Odpovědět nebylo snadné, protože jsem toho o mužích moc nevěděla, jen to, že mají rádi oheň, omelety a pořád se shánějí po něčem k snědku.

Začala jsem tím, že bych hledala nadšeného diváka televize. Než jsem stihla říct, že bych ráda někoho „při zemi“, všimla jsem si, že mě

sestra neposlouchá. Tak jako všichni, kteří se vás zeptají na tři nejoblíbenější věci, se nemohla dočkat, až mi řekne, co by si vybrala ona.

Když jsem si všimla, že to takhle lidé dělají, pomyslela jsem si, že by možná bylo lepší, kdyby se dotyčný raději zeptal, zda vám může říct svoje tři nejoblíbenější vlastnosti. Aspoň byste neplýtvali čas vymýšlením své odpovědi (kterou stejně vymyslíte jen proto, aby měli pocit, že vám můžou říct svůj názor na věc). Tohle dělal nejčastěji malý Jack a obvykle se to týkalo římských císařů a druhů koláče.

Každopádně sestra začala vyjmenovávat, které tři vlastnosti považuje u muže za nejdůležitější. Byla přesvědčena, že potřebujeme takového, který bude otevírat návštěvám, bude autoritativní, bude milovat zvířata a nemocné zvíře vlastnoručně vyléčí, a odvrátí tak jeho smrt. Taky by mohl vlastnit nějaké pozemky.

Pak se k nám přidal malý Jack a prohlásil, že má rád muže, co mají hluboko do kapsy. Nemyslel to metaforicky, ale doslova. Jack nedávno dostal své první opravdové kalhoty s kapsami a jejich možnosti ho nadchly. Taky chtěl někoho, kdo se bude zajímat o sovy a Římany.

Navrhli jsme tedy vyřazovací proces na základě sady uzavřených otázek, na které šlo odpovídat ano/ne/nevím. Hlavně nás zajímalo, jestli má rád zvířata a televizi, jak je náchylný k určitým neduhům, konkrétně ke kataru, který matka nesnášela, dokonce nemohla vystát ani to slovo (nenáviděla i veškeré formy sinusitidy či smrkání), a taky musel být dobrý plavec – ten totiž určitě bude chtít trávit prázdniny u moře. A musí mít kapsy, samozřejmě.

Jakmile jsme se zbavily malého Jacka, sestavily jsme seznam možných mužů. Když jsem protestovala proti jednomu nebo dvěma jménům, které si prosadila sestra, odpověděla mi:

„V téhle fázi bychom neměly nikoho vynechat.“

„Ale pan Longlady je ženatý,“ řekla jsem, „má za ženu paní Longladyovou.“ O jeho manželce, paní Longladyové, jsem se zmínila jménem, protože mít za ženu právě ji bylo závažnější, než kdyby byl ženatý s kýmkoli jiným.

„Všichni jsou ženatí,“ prohlásila sestra, „až na pana Lomaxe, který by byl ženatý taky, až na to, že je lehce retardovaný a nejspíš ho nikdo nechce.“

Na chvíli jsme ztichly. Říkala jsem si, že označit pana Lomaxe za lehce retardovaného je trochu nefér, sestra však pokračovala: „Nechceme moc svobodných kandidátů, protože třeba nemusejí vědět, co to obnáší.“

„A co to obnáší?“ zeptala jsem se.

„Zkušenosti a tak dále. Když nezažili nebe a peklo rodinného života, mohli by se z toho šoku dát na špatnou stranu,“ prohlásila.

„Ale co jejich manželky?“ zeptala jsem se.

„Znáš to přísloví, že účel svěťí prostředky, ne?“

Samozřejmě jsem ho znala, a i když nebylo snadné to všechno vstřebat, musela jsem souhlasit (účel přece svěťí prostředky), a tak jsme odsouhlasily seznam nápadníků, který vypadal následovně:

PAN LOMAX – liberální kandidát

PAN DODD – učitel – pokud možno nebrat

DODAVATEL UHLÍ – příliš daleko?

PAN LONGLADY – účetní, milovník včel

DOKTOR HOFFMAN – lékař

PAN OLIPHANT – bohatý farmář

NAŠ OTEC

Kapitola tři

Přálo nám štěstí a jenom asi den nebo dva poté, co jsme sestavily seznam nápadníků a složily přísahu, si matka domluvila návštěvu u vesnického lékaře, doktora Hoffmana, kterého už jsme měly na seznamu. Řekly jsme si tedy, že můžeme začít rovnou s ním, a oběma se nám při tom pomýšlení podlamovala kolena. Věděly jsme, že mezi muži patří lékaři mezi žádané partie.

Plán byl prostý: po konzultaci s dr. Hoffmanem mu sestra odevzdá krátký dopis na dopisním papíře s broskvovými kvítky (už papír samotný působil velice smyslně, v pravém horním rohu ho zdobil obrázek růžových broskví) a pozve ho večer na drink.

Vyšlo najevo, že k lékaři jsem měla jít s matkou já, protože mu chtěla ukázat, jak mi křupe v rameni. Dobře tak, okamžitě mi totiž bylo jasné, že doktor Hoffman nebude ani na okamžik uvažovat o sexu s naší matkou, protože nebyl ten typ, který by zneužil opuštěné a křehké, byť sebehezčí ženy. Poznala jsem to podle toho, jak s námi hovořil a jak na nás hleděl – se směsicí vážnosti, soucitu

a zájmu. Podobně se na mě nikdo dřív nepodíval a ani poté jsem to v životě mockrát nezažila.

Dokonce jsem usoudila, že pokusit se svést dr. Hoffmana by mohlo být kontraproduktivní (chci říct, že by to zřejmě považoval za známku toho, že není osobou vhodnou k péči o rodinu, a mohlo by nás to přiblížit obávanému osudu opatrovanců státní moci). Dokonce se mi zdálo, jako by se dr. Hoffman na situaci díval podobně prakticky jako my se sestrou, a přímo před mými zraky se matce rozhodl promluvit do duše.

„Paní Vogelová,“ povídá jí. „Jste kapitánkou své vlastní lodi a závisí na vás další lidé. Lidé, o které se musíte starat, a musí být vidět, že se o ně staráte.“ Povzbudivě na ni kývl a pokračoval: „Musíte pečovat o děti i o sebe a musíte platit účty včas. Je naprosto zásadní, abyste dbala na tyto důležité věci, a musíte se snažit...“

Matka mu skočila do řeči a prohlásila: „Jasně, jasné, pokusím se...“, dřív než měl dr. Hoffman vůbec čas dokončit seznam věcí, které jsou důležité. I po přerušení ovšem dr. Hoffman zarputile pokračoval.

„Musíte děti vypravovat do školy, musíte zamykat dveře a branku, koneckonců žijeme na vesnici, paní Vogelová, ne ve městě. Musíte pořádně jíst, je evidentní, že jste podvyživená,“ prohlásil, „je to naprosto nutné.“

Klidně mohl rovnou dodat: „Nebo vám děti sebere sociálka, paní Vogelová.“

Klidně mohl, protože tak jsem si to přebrala já.

Některé věci byly zkrátka zásadní. A když jsem to slyšela od samotného lékaře, rozhodla jsem se, že misi pro zabezpečení štěstí naší matky se musíme věnovat na sto procent. Abych byla upřímná,

i když už jsem složila přísahu společně se sestrou, dosud jsem si naplno neuvědomovala, jak zásadní to je, než jsem slyšela dr. Hoffmana, jak to matce vysvětluje. S lékaři to tak chodí – lidé mají tendenci jim věřit. Možná právě proto jsou tak žádaní.

Když jsem přišla domů, všechno jsem to vypověděla sestře a společně jsme děkovaly bohu za mé křupající rameno. Doktora Hoffmana jsme ze seznamu vyškrtnly.

Seznam nyní vypadal následovně:

PAN LOMAX – liberální kandidát

PAN DODD – učitel – pokud možno nebrat

DODAVATEL UHLÍ – příliš daleko?

PAN LONGLADY – účetní, milovník včel

~~DOKTOR HOFFMAN – lékař~~

PAN OLIPHANT – bohatý farmář

NÁŠ OTEC

Rozhodly jsme se kout železo, dokud je žhavé, a začít s panem Lomaxem, liberálním kandidátem a místním řemeslníkem. Nakonec byl na seznamu na prvním místě, takže nám to připadalo jako dobrá volba.

Sestra mu šla hned napsat.

Zdálo se, že se jí nedaří napodobit mámin styl tak dobře, jako to šlo mně, což bylo frustrující, a nakonec jsem se do toho musela vložit a trochu to vylepšit. Byl to ale sestřin dopisní papír a obálka a její nápad, takže myslím, že by se dalo říct, že se jednalo o společnou akci.

*Drabý pane Lomaxi,
takové bloupé opomenutí! Uvědomila jsem si, že jsem Vám
řádně nepoděkovala za tu spoustu drobných oprav, které jste
tak laskavě provedl, když jsme se nastěbovali. Považuji za
nezbytné Vám řádně poděkovat. Směla bych Vás tedy někdy
pozvat na něco k pití? Horkou vodu, Bell's nebo na cokoli bu-
dete mít chuť. Možná bychom mohli probrat další zakázky.
Prosím, zatelefonujte mi, abychom určili vhodné datum.*

S úctou,

Vaše Elizabeth Vogelová x

Dopis jsme osobně doručily a později jsme sdělily matce, že tele-
fonoval pan Lomax a ptal se, jak to jde s domem.

Matku to dopálilo a prohlásila: „S domem?“

Moje chytrá sestra, rychlá jako blesk, prohlásila: „Proboha, mami,
prostě se mu líbíš a chce tě vidět.“

Matka pokrčila rameny a pronesla: „Kristepane.“ Připadalo nám
ale, že ji to potěšilo.

Pár dní uteklo a my od pana Lomaxe neměly žádnou zprávu, ří-
kaly jsme si, že tím to asi skončilo, a tak sestra požádala matku, aby
mu zavolala.

„Proč bych proboha měla volat zasranýmu panu Lomaxovi?“ ze-
ptala se máti. Sestra odpověděla: „Protože tě chce vidět.“

O pouhý okamžik později k našemu úžasu zazvonil telefon a my
slyšely matku, jak říká: „No dobře, myslím, že v pátek by se to ho-
dilo,“ i když mluvila docela přísným hlasem.

V pátek v šest pan Lomax zaparkoval svoji dodávku v podivném
úhlu na okraji trávníku a vystrchal se ven v montérkách a těžkých

světle hnědých pracovních botách. Prohlásil, že zaparkoval takhle na krajíčku, aby nikomu nebránil ve výjezdu. A myslím, že v tu chvíli jsem si uvědomila, že to nebude matčin šálek čaje. Blokování jakýchkoli výjezdů jí bylo srdečně ukradené a preferovala, když se lidé zaobírali úplně jinými věcmi.

Matka se zeptala pana Lomaxe, co si dá k pití, a on ji požádal o horkou vodu. Matka už měla upito z pořádné sklenice Bell's, a tak posměšně odfrkla: „Horkou vodu? Vážně? Co je to proboha za pití?“ Zašklebila se a pustila kohoutek. Pan Lomax ji požádal, zda by mu vodu neohřála v konvici, a matka působila podrážděně.

Pak spolu seděli u kuchyňského stolu a pan Lomax pořád mluvil o tom, jaký je rozdíl v tom, když pijete kvalitní vodu z nádrže, vodu z vodovodu a vodu z ohřívače, například z bojleru. Mluvil o domě a o tom, v jakém je stavu. Dělal si starosti se škůdci, protože jsme měli slepice a hned za zdí od nás stála pekárna. Měl dojem, že škůdci tu jsou „v podstatě nevyhnutelní“. Krom toho ho trápilo umístění bojleru, málo místa na ventilaci a uvolněné zábradlí na schodech.

Matka mu nabídla další drink. Dal si zase horkou vodu a matka se ho docela nezdvořile vyptávala na to, proč pije zrovna horkou vodu. Pan Lomax jí vysvětlil, že trpí hemeroidy a musí dbát na hydrataci, aby se vyhnul recidivě. Matce v tu chvíli nejspíš došlo, že nemá co ztratit, a tak jsme mu přehrály kousek její hry. Často jsme hrávaly kousky jejích her, obvykle jsme u toho ale neměly publikum, takže jsme byly hrozně nervózní, ačkoli to zároveň bylo vzrušující.

Byla to scéna, ve které se rozvádějící pár dohaduje o tom, kdo si nechá odrostlé štěně labradora.

RODERICK (hraje ho matka): *Debbie si nechám*

ADELE (já): *ne, nenecháš. Debbie mě má ráda*

RODERICK: *dostala jsi děti*

ADELE: *chci Debbie (drží psa kolem krku). Ty sis nechal topinkovač*

RODERICK: *ubližuješ jí (chytne Adele za paži)!*

(pár se přetahuje)

ADELE: *to bolí!*

RODERICK: *dej ho sem!*

ADELE: *ne!*

(Roderick se vzdá a odejde z jeviště. Adele se mazlí s Debbie.)

Náš boj o Debbie byl usilovný a trochu vyčerpávající, a když jsme se sestrou skončily, daly jsme si krátkou pauzu, aby si matka mohla jít zakouřit. Během přestávky jsem poukázala na domnělou chybu ve scénáři (Roderick Debbie označí v mužském rodu, i když je to fenka, správně by měl říct „dej ji sem“), matka ale tvrdila, že chyba je tam schválně, aby bylo jasné, že Roderick nemá k labradorovi blízký vztah a je to jenom divný hajzl. Matka zamáčkla cigaretu. Vykouřila ji jen do půlky, cigareta se přelomila u filtru a bílá část dál hustě kouřila. Bylo mi jasné, že můžeme klidně pokračovat dál, a tak jsem ohlásila, že následující dějství se jmenuje „Můj manžel odešel“. Než jsme s ním ale mohly začít, pan Lomax prohlásil, že už musí jít.

Když se oblékal do kabátu, řekl, že zná jednoho chlapíka, bývalého instalatéra, který shání práci, protože přišel o plynářskou licenci, a asi by byl vhodnější na to, co matka potřebuje, a že nám do schránky hodí vizitku. Pak odkráčel ke své dodávce zaparkované na krajíčku trávníku.

„Divný chlapík,“ prohlásila matka a já s ní musela souhlasit.

„Retard,“ prohlásila sestra, která to slovo milovala.

„Krab,“ prohlásil Jack, který mu tak říkal už předtím a málokdy měnil názor.

Myslím, že je načase vysvětlit, jak to bylo s těmi divadelními hrami. Do rozvodu s otcem zažila matka jen jeden jediný úspěch, a sice autorství divadelní hry nazvané *Planeta*, kterou sepsala v šestnácti letech. Vymyslela ji úplně sama a pak ji přihlásila do soutěže. Vyhrála první cenu a hru zinscenovali v divadle na jedné z univerzit a celý týden ji hráli studenti herectví (to byla ta hlavní cena).

Matku psaní hry až tak moc nebavilo, a navzdory vzrušujícímu titulku byl děj obyčejný a ponurý (jejími vlastními slovy), ale obyčejné, ponuré divadelní hry byly náhodou zrovna v kurzu a porotu oslnila její vyspělost a hluboký vhled do věci. A i když matka ve hře popisovala ponuré věci, líbilo se jí, že jí lidé věnují pozornost a že ji označují za geniální autorku, že umí skvěle sestavit dialog a vybudovat strukturu a tak dále.

A když pak ubíhal čas a její život byla jen dlouhá šedá šmouha bez jakékoli úlevy, jen zírání do plamenů, rození dětí a pití whisky, občas se pokoušela znovu vyvolat dobu, kdy ji lidé znali a uznávali. Když odešel otec, psaní her se stalo každodenní rutinou. Vlastně psala jenom jednu dlouhou plynulou hru svého života, ve které se určité útržky rozšiřovaly dál, nafukovaly, vysvětlovaly či napravovaly. Hra. Občas napsala nějakou klasiku nebo báseň, ale příběh byl stále stejný. Příběh jejího života.

Někdy matka psaním hry zaháněla smutek. To pak chodila po domě s různými inscenačními nápady a v takových dnech jsme hru

nenáviděli, protože matka nás vždycky prosila, ať s ní hrajeme, ale my bychom daleko raději sledovali Dicka Emeryho. Jindy ale neměla dost energie, aby zaháněla smutek psaním (většinou proto, že nezačala včas a pak už byla příliš opilá), a v takových dnech jsme po hře toužili jako po smilování.

Matka byla hlavní postava a hrála jsem ji vždycky já, protože jsem ji uměla skvěle napodobit, měla jsem její hlas i gesta. Matka pokaždé hrála otce nebo zkrátka muže, protože byla vyšší než my, a to bylo důležité. Znamenalo to, že jsme spolu často bojovaly, přetahovaly jsme se nebo na sebe křičely (v rámci role).

Sestra byla méně dramatická než já nebo matka, a tak měla na starosti ostatní postavy, například učitele, sousedy a tak dále. Můj malý bratr Jack hrával příležitostné drobné (ovšem neméně významné) role, například řidiče sanitky, soudce, jednou i lékárníka.

I když jsem stran svého vystupování ve hře mívala smíšené pocity, musela jsem uznat, že byla dobře napsaná. Text byl chytrý, někdy vtipný, a rozhodně světový, stejně dobrý jako cokoli, co dávali v televizi nebo v divadle, možná s výjimkou Terence Rattigana, který tolik nevysvětloval, a přesto dokázal být skvěle výmluvný. Matka říkala věci přímo a její postavy občas bořily čtvrtou stěnu, což jsem považovala za podvod. Mně to ale nevadilo tolik jako mé sestře, až na to, že co vadilo sestře, to ve finále otravovalo život nám všem.

Kapitola čtyři

Když jsme se sestrou rozpitvaly návštěvu pana Lomaxe, došlo na spravedlivou sebekritiku. Naším cílem bylo dosáhnout společného drinku a následně sexuálního styku u matky v pracovně, který se měl opakovat tak často, dokud se milenci nezasnoubí a posléze nevezmou. My si ale nechaly pana Lomaxe proklouznout mezi prsty, a to špatným plánováním a mizerným provedením plánu.

I když jsme se shodly na tom, že pan Lomax nebyl úplný ideál, naše vyložené úsilí jsme hodnotily, jako by byl, ačkoli tedy rozhodně nebyl.

Bylo jasné, že jsme chybovaly. Nepřipravily jsme žádnou svačinu ani nepustily hudbu, a tak se možná pan Lomax cítil nepříjemně, zřejmě byl vyhládlý – a jestli jsem o mužích něco věděla naprosto jistě, pak to, že nemohou mít sex, když jsou hladoví. Krom toho jsme se shodly na tom, že předvádět matčinu divadelní hru byla chyba – zejména tuto konkrétní scénu s Debbie, protože bylo hrozně těžké fenku zdvihnout. Není divu, že ho to vyděsilo.

Nenechaly jsme se ale odradit. Sestra vytáhla náš seznam, vyškrtla z něj pana Lomaxe a připsala na něj Kennetha, otcova řidiče. Protestovala jsem a poukázala na to, že se s matkou z duše nenávidí, ale sestra se zmínila o tenké hranici mezi láskou a nenávistí (konkrétně že je pravděpodobnější, že se budete chtít vyspat a oženit s někým, koho nenávidíte, než s někým, kdo vám je ukradený). Což, když jsem se nad tím pořádně zamyslela, dávalo znepokojivě smysl.

S tímto principem na mysli jsme přidaly na seznam i mechanika Denise, který byl napůl v důchodu a ve svém Fordu Zodiac trochu taxikařil, a matka ho rovněž nenáviděla.

Já přemýšlela nad tím, jestli by bývalo nebylo jednodušší zařídit, aby se k sobě vrátili s naším otcem, ale sestra se mnou nesouhlasila. Podle jejího názoru byli zkrátka jako noc a den. Krom toho se nám pomalu začal vytrácet z paměti. V těch dobách to tak s otci po rozvodu běžně chodívalo. Většinou se snažili do věcí nijak nezasahovat, jednak ze zdvořilosti, jednak proto, že to bylo pohodlné. Vlastně to platilo i o otcích před rozvodem, až na to, že po rozvodu jste je nevidali už vůbec, až na takové výjimky, jako byl čas od času nedělní oběd nebo plahočení někde přes pole kvůli pikniku. Otcové neměli do vašeho soukromého života přístup a to bylo pro malého Jacka hrozně těžké, protože u nás nebyl žádný muž, který by mu ukázal, jak to zní, když něco vybuchne, nebo by mu řekl, že Západní Německo je lepší než Ekvádor. Ne že by zrovna náš otec byl čehokoli takového schopen, ale z principu to tak fungovalo. A co bylo ještě horší, otcové nezasahovali ani do vašeho veřejného života, nikdy nechodili na třídní schůzky, sportovní utkání, školní divadelní představení ani výstavy. Nikdy neviděli, jak něco hraje,

jak v něčem vynikáte, jak se snažíte, neviděli vaše úspěchy ani pády. To bylo obzvlášť těžké pro sestru, protože otec se nikdy nedozvěděl, jak výjimečně jí to ve škole jde, a tak ji zdaleka nemohl obdivovat do takové míry, jak by si zasloužila. Občas mu o svých školních úspěších vyprávěla, ale vždycky to znělo jako vychloubání a přehánění a všem zúčastněným to bylo trapné, tak toho nakonec nechala.

Mně jeho soukromá i veřejná absence vadila ze všech nejvíce. Nejspíš to bylo tím, že jsem si byla jistá, že nebýt rozvodu, býval by byl docela dobrým otcem, a vůbec mi nescházely jeho připomínky, že si máme schovávat tyčky od lízátek, kdyby nás najednou přepadla touha vyrobit model leicesterské věznice, tak jako se to stalo jemu, když byl ještě chlapec (i když on tenkrát ke stavbě použil sirky). Měla jsem skvělou paměť a jeho rad do života jsem si užila dost a dost. Nepotřebovala jsem ani jeho uznání. Zkrátka jsem si myslela, že v porovnání se všemi ostatními byl ten nejsympatičtější a nejlepší kandidát, a co bylo nejdůležitější, znali jsme ho ze všech nejlíp. Na seznamu zůstal, ačkoli jen teoreticky, ale abyste si náhodou nezačali dělat nějaké naděje, nikdy nedošlo k romantickému obnovení původního sňatku. Nedošlo ani na chabý pokus, bývalo by to bylo moc zamotané a nepravděpodobné, a krom toho byl daleko.

Seznam nyní vypadal následovně:

~~PAN LOMAX~~ – liberální kandidát

PAN DODD – učitel – pokud možno nebrat

DODAVATEL UHLÍ – příliš daleko?

PAN LONGLADY – účetní, milovník včel

~~DOKTOR HOFFMAN~~ – lékař

PAN OLIPHANT – farmář

NAŠ OTEC

DENIS ZE SERVISU – moc starý?

KENNETH – tátův řidič

Pro tuto chvíli jsme se rozhodly, že žádného z mužů na seznamu nebudeme na setkání s matkou zvát, dokud toho nezjistíme víc a nenacvičíme si určitý postup. V mezičase jsme vymyslely různé drobné projekty, abychom ji rozveselily a snad jí i zabránily pokračovat v psaní hry. Sestřiny nápady byly takové rychlé náplasti – například vymyslela, že si pořídíme hříbě nebo že vyrazíme do divadla vzdáleného patnáct mil nebo postavíme krmelec. Dokonce si pohrávala i s myšlenkou na to, že bychom mohly předstírat, že se stalo něco opravdu strašného, a pak bychom jí prozradily, že to byl falešný poplach. Matka by tak mohla zažít pocit obrovské úlevy, díky kterému si uvědomíme, co máme. Mně to ale připadalo moc riskantní.

Já jsem dávala přednost delším projektům, které měly větší dopad – například zasadit alej topolů, jako mívají ve Francii, kde takové stromy slouží jako zábrana proti silnému teplému větru, nebo se zkusit spřátelit s někým jako paní C. Beardová – bydlela přes ulici a zdálo se nám, že je to jediná milá osoba z celé vesnice. Za odhazování odpadků nám navíc vynadala jen v případě, že jsme opravdu odpadky odhazovali, a když jsme to nedělali, někdy se na nás usmála, a dokonce na nás i párkrát zamávala.

Nejlepší z mých nápadů se ovšem týkal matčiny podvyživenosti – rozhodla jsem se vrhnout se do vaření. Topinek a petrželové omáčky

už jsme měli beztak plné zuby. Sestra považovala všechny mé nápady buď za příliš ambiciózní, nebo jí připadalo nepravděpodobné, že by „přinesly ovoce“, což znamenalo, že nikdy nedojde na víc než jen na nápad. Nebo, jako to bylo v případě vaření, příliš nerealistické, protože matka jídlo nenáviděla skoro stejně, jako nenáviděla řidiče (podle ní bylo slovo „porce“ to nejhorší slovo na světě).

Sestra byla mnohem praktičtější než já a vymyslela dobrý jednoduchý nápad, který pak přednesla jen tak mimochodem, že jsem si toho sotva všimla.

Byly jsme spolu u matky v ložnici. Matka měla velkou postel s ošklivými nebesy a pár kousků divného nábytku z ořechového dřeva. Tu strukturu jsem z duše nenáviděla a bývala bych to všechno natřela nějakou hezkou modrozelenou barvou. Přesto jsme tam bývaly moc rády. Hezky to tam vonělo a připomínalo nám to, jaké to bylo, než se rodiče rozešli – bylo tam stejné povlečení, stejné maličké lahvičky s vůněmi a tak dále. Dokonce tu nad vyhaslým krbem visela zašlá olejová malba Ofélie. Ostatní obrazy ležely na půdě a nahradily je divné abstraktní tvary, samá oranžová a žlutá, a zvláštní staré vývěsní štíty inzerující motorový olej a prášky na trávení.

„Myslím, že bychom všichni měli začít chodit do kostela,“ prohlásila sestra a dívala se matce do očí zvětšených kosmetickým zrcátkem. (To byl ten dobrý jednoduchý nápad.)

Překvapilo mě to, ale souhlasila jsem s ní – a oběma jsem připomněla, že kostel máme jen přes ulici, a tak se tam dostaneme úplně snadno. Matka nejdřív neřekla nic. Vypadala, jako by se chystala někam ven, do každého oka si kápala zkrášlovací kapky a přísně sevřené rty měla zvýrazněné bledou rtěnkou. Nikdy nepoužívala moc make-upu, raději vypadala přirozeně. Vlasy nosila dlouhé a rovné,

opálenou tvář s výraznými lícními kostmi jí zdobilo pár hranatých pih, které připomínaly kousky rozbitého květináče. Celkově působila nepřehláceně, což mi připadalo impozantní – většina žen se podle mého zdobila až absurdně moc.

„Jestli chcete, klidně do kostela běžte,“ řekla po chvíli trochu sarkasticky a prohlížela si svůj obraz v zrcadle.

„Ne, já myslela, že bychom tam měli chodit jako rodina,“ prohlásila sestra. „Abychom se seznámili s vesničany.“

„Tam mě nikdo nedotáhne ani přes moji mrtvolu,“ pronesla matka, „rozhodně ne po návštěvě toho idiotského vikáře, po jeho směšné přednášce.“

„Co říkal?“ zeptala jsem se.

„Říkal, že jsme v kostele všichni srdečně vítáni, ale že se nesmím přidat do spolku matek, protože jsem rozvedená.“

„Jestli jsme tam srdečně vítáni, měli bychom jít,“ řekla jsem a rozpráhla jsem ruce v gestu, které znamená „tak vidíš“, což bylo legrační, protože připomíná modlitební knihu.

„Ne, Lizzie, když ti někdo řekne, že jsi srdečně vítán, znamená to, že tam nemáš co dělat,“ vysvětlila matka.

„Fakt? A co se tedy říká, když tě někam opravdu chtějí pozvat?“ zeptala jsem se.

„Neříká se nic,“ prohlásila matka. „Prostě je to jasné.“

Sestra působila lehce zdrceně, když byl její nápad tak jednoznačně zamítnut, pak se do toho ale vložil malý Jack. To bylo zvláštní, protože jsme ho při svém plánování nechávaly stranou, dělal si totiž se vším starosti a byl příliš malý na to, abychom mu mohly říct celou pravdu. Ukázalo se na tom, jak je chytrý a vnímavý. Nejen že měl nápad, ale dokonce k němu měl i letáček.

Letáček malého Jacka obsahoval informace o slavnostní karnevalové přehlídce a Jack na něj byl patřičně pyšný. Přehlídka ho úplně nezajímala, ale hrozně ho bavilo mávat letáčkem.

Jack sbíral letáčky odjakživa. Dříve jich nebývalo tolik co dnes a možná tomu nebudete věřit, ale tenkrát bývaly zajímavé. Jackovi se zrovna tenhle letáček moc líbil, protože mu přinesl spoustu pozornosti – a ta bývá pro ty nejmenší děti nejdůležitější.

Šly jsme s matkou dolů a společně se schoulily na gauči, který stál na straně kuchyně, kde byla větší zima, a probíraly jsme přehlídku a soutěž převleků. Matka nakonec nikam nešla, měla právě rozpracovanou jednoaktovku s názvem *Divoká liška*, pojednávající o manželce lovce, která zkrotí divokou lišku, jen aby mu dokázala, že to dokáže, a pak jí zůstane krotká liška, kterou už nejde vrátit do divočiny, a ta liška se stane závislá na ovesných vločkách. Znělo to docela zábavně.

Mělo to ale jeden háček. Když se letáček objevil, já i sestra už jsme vesnici nenáviděly tak, jak nám to zůstalo až do dneška. Musím nicméně přiznat, že víc než cokoli jiného jsem si přála, abychom zapadly, patřily sem a aby nás vesničané měli rádi. I to nejdrobnější a nejvlažnější přátelské gesto by naši situaci výrazně zlepšilo a já byla připravená udělat, co bude třeba.

Teoreticky jsme se mohly přihlásit do některého z klubů nebo spolků. Některé byly docela dobré, jenže vás do nich musel někdo nominovat, musel se za vás zaručit nebo se vaše jméno muselo dostat na přední místo v pořadníku. V praxi jste tak byli závislí na libovůli někoho, kdo o tom rozhodoval. Matka se například snažila dostat do sboru, ale řekli jí, že sopránů, jako je ona, mají nadbytek, a že

jí dají vědět, až někdo umře, přijde o hlas nebo onemocní. Sestra, velký milovník ptáků, chtěla chodit do kroužku mladých ornitologů. Do dětské sekce byla příliš stará (bylo jí jedenáct), scházeli jim prý jen členové do osmi let, ale když se chtěl přihlásit malý Jack a my telefonovali vedoucímu, najednou ze členů do osmi let byli členové do sedmi let a i malý Jack byl na ně příliš starý.

Až na docházku do kostela, kterou matka zavrhlá, protože idiotský vikář prohlásil, že jsme „srdečně vítáni“ a matka byla dost chytrá, aby si to správně přeložila, jsme měli ve skutečnosti jen velmi omezené možnosti, jak se zapojit. I naše omezené možnosti byly bohužel otevřené jen těm, kteří už šťastně integrovaní byli. Velikonoční slavnostní přehlídka ale byla pro všechny zájemce a mohli jsme se zapojit, aniž bychom se museli zapsat na seznam či překonávat jiné překážky.

Porota se těší zejména na neobvyklé a podomácku vyrobené kostýmy, přečetl malý Jack rychle jako kulomet.

Když říkám žádné jiné překážky, neberu ovšem v potaz drobnou překážku spočívající v tom, že já i sestra jsme podobné věci (jako maškarní přehlídky) z duše nenáviděly. Sestra proto, že se nerada předvádí, a já zase proto, že vyhrajete jen v případě, že máte skvělý kostým, zvláštní a tematický, a to se vám podaří jen tehdy, když vás napadne něco zvláštního a tematického a zároveň vám zbývá čas, prostředky a dovednost, abyste kostým dokázali vyrobit. Nebo musíte mít matku, která to umí. A pokaždé se najde pár stejných šťastlivců, kteří něco podobného vytvoří, i když by bývalo bylo pěkné, kdyby pro změnu vyhrál někdo nový.

Sestra naprosto odmítla jen uvažovat o tom, že by si na sebe oblékla kostým, a já už to málem vzdala, když matku napadlo něco

zvláštního. Bylo to přímo geniální a zároveň tematické, až jsem z toho málem omdlela a říkala jsem si, že se mi to snad jen zdá. Upřímně jsem přesvědčená, že nic lepšího matku ještě nikdy nenapadlo a už ani nenapadne. Dokonce to řekla i ona sama. Bylo to dokonce lepší než ta oceňovaná divadelní hra, kterou napsala v roce 1957. Lepší, protože tamto byla jen náhoda, kdežto tohle byl NÁPAD, což se skoro nikdy nestává. Měla jsem se stát slečnou Decimálkou.

Matka se pustila do práce a kostým měla hotový asi za hodinu. Byly to jednoduché šaty z bílého krepového papíru a vepředu měly připevněnou obrovskou padesátipenci vyrobenou z lepenky obalené do staniolu. Nápad to byl skutečně tematický – tak tematický, že ho byly plné noviny. Přejít na desetinný systém proběhl toho roku v únoru a už na Velikonoční pondělí jsem se objevila v karnevalovém průvodu jako chodící a mluvící padesátipence.

Byla jsem si jistá, že počínaje tímto karnevalem si začneme s novými sousedy konečně rozumět, nejen díky matčině skvělému a tematickému nápadu, ale taky díky jeho jednoduchosti a neokázalosti. Tuto svoji představu jsem přednesla sestře a otravovala jsem ji tak dlouho, až souhlasila, že se maškarní přehlídka zúčastní se mnou.

Matka nabídla, že sestře vyrobí jednoduchý kostým nazvaný „Reforma rozvodového zákona“, který taktéž vstoupil v platnost toho roku, a kostým byl tedy aktuální (a podomácku vyrobený).

„A jak vlastně vypadá rozvodová reforma?“ zeptala jsem se, protože jsem měla dojem, že by mohla slečnu Decimálku trumfnout.

Po chvíli matka prohlásila: „Začneme s jednoduchými plátěnými šaty s upjatým živůtkem, vyšíváné samými láskyplnými slovy

a opásané rudou šerpou. Sukně ale bude rozedraná, výšivky vypárané a budou z ní viset nitě...“

„A nositelka převleku bude mít rozcuchané vlasy a rozmazanou řasenku,“ dodala jsem já.

„Ne, díky,“ přerušila nás sestra.

Den karnevalu se přiblížil, oblékli jsme si s Jackem své kostýmy a ruku v ruce jsme odklusali do zahrady vikářství hned vedle kostela. V porotě seděla mimo jiné i paní Longladyová, naše téměř sousedka, mluvila tu do mikrofonu k soutěžícím a k jejich matkám. V roli vůdce celé vesnice působila jako vysoká významná žena, čemuž ostatně nasvědčovalo i její jméno. A neustále opakovala slovo „natříkrát,“ což znělo strašně důležitě. Nikdy dřív jsem neslyšela, že by někdo tohle slovo použil, a hrozně jsem si ho oblíbila.

„Soutěžící budou posuzováni natříkrát,“ sdělila účastníkům a jejich matkám svým mikrofonovým hlasem s ozvěnou. „V chůzi, ve stoje a v detailu, než se porota usnese, kdo získá ceny.“

Já jsem byla přihlášená v kategorii do dvanácti let, a ta se měla posuzovat jako první. Shlukli jsme se pod kaštanem, až přišli pomocníci a shluk rozptýlili, aby si nás sudí mohli (natříkrát) prohlédnout. Stála jsem přímo uprostřed řady. Vedle mě byla černooká bača s rozčepýřenou ovčí pod paží a napravo z druhé strany stál chlapec v plavkách s klapkou přes oko – hádala jsem, že to bude Mauglí. Snažila jsem se zapříst rozhovor s ostatními soutěžícími, ale když jsem na ně promluvila, všichni se ode mě odvrátili. Pár z nich se ušklíblo nad mým kostýmem, jeden z nich se zeptal „co to je za masku?“ a jiný mu odpověděl „přece padesátník!“ a celá řada soutěžících se rozesmála.

Pak dorazili sudí: paní Longladyová, paní Worthová z hračkářství a železářství a paní Frinková z loveckých potřeb. Natříkrát si prohlédly černookou baču, usmály se na ni a zeptaly se, zda mamince pomáhala s kostýmem a jestli se jí neztratila ovečka. Kolem mě prošly úplně bez povšimnutí. Nepohlédly na mě ani jedinkrát, natož natříkrát.

Ani se neusmály, ani nepoznamenaly, že je to prima nápad. Netaly se ani, jestli jsem kostým vyráběla sama. Nevšimly si mých dřeváků, na které jsme připevnilly plastové mince, i když jsem s nimi trochu natřásala, abych upoutala jejich pozornost.

Možná jsem se jim prostě nelíbila já – já jsem byla já a patřila jsem do rodiny, která neměla Muže u kormidla. Hlavně ale nesnášely desetinný systém, vnímaly ho jako otravu, kterou jim vnutili z Londýna, nesmyslnou zbytečnou změnu, o kterou nikdo nestojí. Vadilo jim zaokrouhlování půlpence nahoru a dolů. Obchodníci jako paní Worthová byli přesvědčeni, že majitelé obchodu na tom trátí, a o tomtéž byly přesvědčené hospodyně jako paní Longladyová, ovšem opačným směrem. A mezi nimi jsem stála já, personifikace protivné novinky obalená ve staniolu.

Ani se na mě nepodívaly. Přeběhly mě pohledem, zamrkaly a přešly rovnou k Mauglímu. Paní Worthová si ho spletla s americkým plavcem jménem Mike a stěžovala si, že v roce 1968 nezískala Británie na olympiádě jedinou medaili. Mauglí jim vysvětlil, že je Mauglí, všechny tři sudí si ho prohlédly natříkrát nebo snad i navíckrát, hrozně se jim líbil, mluvily o tom, jak je Kniha džunglí skvělá a tak podobně.

První cenu vyhrála mořská panna s podprsenkou od bikin. Měla vyčpaný ocas, který tvořily nohy vytočené ven. Vršek byl vytvořený

ze dvou popelníků z velké škeble. Takové popelníky bývají v bistrech na rychlé občerstvení, zákazníci do nich odklepávají popel při čekání na hotové jídlo a ty popelníky se kvůli vroubkům nikdy nedají pořádně umýt. Každopádně vyhrála, ačkoli jsem nechápala, co je na jejím kostýmu aktuálního. Sudím se líbila její podprsenka a taky to, že měla invalidní vozík vypůjčený z místního domova důchodců U Borovice.

Zanedlouho stála na pódiu řada soutěžících z mladší kategorie. Porota si správně uvědomovala, že diváci chtějí v kostýmu vidět hlavně ty nejmenší. Malý Jack byl egyptský král Farúk, což nebylo tak aktuální jako paní Decimálka, protože Farúk byl zbaven vlády o dvacet let dříve a dnes žil v exilu, Jack ale dostal fez od našeho otce, který hodně cestoval. Když matka viděla Jackův fez, vzpomněla si na krále Farúka a místo plánovaného Johna Lennona s kostěnými obroučkami byl z Jacka dobře známý, byť starý a nejspíš i mrtvý egyptský král. Malému Jackovi to nevadilo – kdo by taky nechtěl být králem?

Malý Jack se necítil dobře, když si ho porota prohlížela „v detailu“, takže od sudích couval, dokud z pódia nespadol a fez se neodkutálel pryč jako ztracená karamelka. A i když malý Jack ve své kategorii nevyhrál, sudí ho aspoň úplně neignorovali, zejména poté co spadol z pódia. Moc si užívali jeho nakroucený knírek i fez (ten zaujal úplně všechny), a krom toho se moc rádi zasmáli tomu, že je cizinec. Navíc to byl malý kluk, čili pro něj hrálo vícero faktorů. Sudí si ho dokonce vybrali společně s jiným malým bačou a ještě jedním cvrčkem (oba měli kostýmy z půjčovny u Pinocchia v Leicesteru) a na chvíli to vypadalo, že Jack by mohl dostat rosetu, sudí si na něj ukazovali, celého baculatého s vycpaným bříškem a s fezem

nakřivo na hlavě, jenže v poslední chvíli se ho paní Longladyová zeptala, zda je král Hussein z Jordánska, a malý Jack zavrtěl hlavou, publikum se rozesmálo, a paní Longladyová dodala: „A kdo tedy jsi, řekneš nám to, prosím?“ a malý Jack zamrzl u „k“ a vypadal zoufale, proto jsem k němu doběhla ve svých šatech z krepového papíru a vysvětlila, že je král Farúk z Egypta, nyní mrtvý, a všichni se zase rozesmáli.

Porota pak malého Jacka zahнала zpátky do řady a vyvolala bohyni Godivu, která dostala rosetu za třetí místo. Nejvíce je podle paní Longladyové potěšilo, že v kostýmu figuroval skutečný poník a soutěžící měla celotělový oblek z punčoch v pletové barvě. To nás bolelo dvojnásob, protože jsme se rozhodli, že naše vlastní poníky záměrně nepoužijeme, a to kvůli rodinnému pravidlu, které nám zakazovalo být příliš ostentativní.

Kdyby býval malý Jack vyhrál tu žlutou rosetu, třeba by to všechno změnilo. Možná bychom měli na vesnici trochu jiný názor. Skoro určitě. On ale nevyhrál a my ho neměli, takže jsme se odšourali domů, já vyšla nahoru, podívala se do zrcadla a připadala jsem si okradená a hrozně ponížena. Nijak jsem to nedramatizovala. Nerozdupala jsem svůj kostým ani jsem ho neroztrhala na kousky. Na svůj věk jsem byla vyspělá, takže jsem si jen uvařila šálek čaje a prohlásila jsem, že v porotě byly hrozné krávy, a malý Jack přikyvoval.

I matka byla hořce zklamaná. Říkám hořce, protože se to slovo skvěle hodí ke slovu zklamání. Ve skutečnosti byla zklamaná jen trochu a tak jako já si myslela, že v porotě jsou krávy, zejména proto, jak okázale ignorovaly můj kostým slečny Decimálky, a přitom byl tak aktuální.

Sestra prohlásila, že bylo bláznovství se do soutěže vůbec přihlásit, že jsme obě vypadaly jako blázni a že se za nás styděla. V té chvíli jsem ji milovala. Věděla jsem totiž, že k nám byla vždycky upřímná, a to mě uklidňovalo. Její sžíravá reakce pro mě byla svého druhu satisfakcí.

Matčina divadelní hra na téma karnevalu byla tím nejnudnějším, co kdy napsala.

SUDÍ: za co jste tu?

ADELE: jsem vesnice

SUDÍ: vypadáte ale jako nervózní člen nejvyššího soudu

ADELE: tak vypadá moje interpretace vesnice

SUDÍ: je váš kostým aktuální a vyrobený doma?

ADELE: ano, až na paruku, ta je z půjčovny

SUDÍ: nezapomeňte ji vrátit

Účast na nóbl karnevalech nás tedy k našemu cíli neposunula a se sestrou jsme se rozhodly, že je načase pustit se do práce. Jednoho dne jsme poněkud naléhavě diskutovaly o našem seznamu, o relativních přednostech řidiče Kennetha oproti místnímu farmáři panu Oliphantovi (i když to žádný opravdový farmář nebyl) a lámaly si hlavy nad dalšími možnými kandidáty. Vtom matka připlula do kuchyně v šatech karamelové barvy, s kovovým páskem a v bílých sandálech. Vypadala jako kopeček portugalského pudinku ve dvou odstínech hnědé, servírovaný s ostrou vidličkou na tenkém bílém talířku.

Ptali jsme se, kam jde, a ona prohlásila, že se chce zastavit u doktora Hoffmana, aby jí předepsal nějaké prášky, které by jí udělaly dobře. Odkráčela pryč tak rychle, jak jen jí to úzká sukně dovolila.

Pár prášku, které by jí ulevily. To byla geniální myšlenka! Jakmile za sebou práskla dveřmi, musela jsem z toho praštit pěstí do vzduchu. Bylo to jednoduché řešení všech našich problémů, mnohem snazší než natírání nábytku nebo každotýdenní docházení do kostela, a znamenalo to, že možná nebudeme z pomyslných rukávů tahat další naše triumfy.

Sestra se nechala slyšet, že bychom se neměli nechat unést, protože i kdyby se ukázalo, že prášky jsou opravdové terno, stejně pořád potřebujeme Muže u kormidla, abychom znovu získali alespoň špetku respektu, a to bez ohledu na to, jak spokojená nebo normální naše matka na prášcích bude.

„Lizzie, potřebujeme muže, a dokud ho nenajdeme, budou se tu k nám chovat jako k malomocným,” řekla věčně.

Malý Jack měl obličej přitisknutý k okenní tabulce. „Kam máma odešla?” zeptal se a začal do okna bušit pěstí. Neustále mu zapomínala říkat důležité věci a my to dělaly stejně, takže často neměl ani ponětí o tom, co se děje, a slepě bušil na zavřená okna.

„Šla si jen k doktoru Hoffmanovi pro nějaké prášky,” řekla jsem, „aby se jí udělalo líp.”

Protože se udělalo trochu líp i nám, připravili jsme si všichni džbánky citronové limonády podle našeho speciálního tajného receptu, který nám kdysi paní Luntová zakazovala, protože po něm všechno zůstávalo ulepené a my po něm nechutně krkali, a obě tyto věci paní Luntová nesnášela.

Abych ukázala, že si uvědomuji omezené naděje, které nám léky skýtají, společně se sestrou jsem se věnovala seznamu a snažila se vymyslet nějaké nové kandidáty pro naši již-brzy-spokojenější matku. Inspirovány citronádou jsme si najednou vzpomněly na